

باسمه تعالی

کلیه احکام (۱۱): احکام خوردنی ها و آشامیدنی ها، حکم حیوانات دریایی

حیوانات دریازی (غیر از پرندگان دریازی که حکمشان خواهد آمد)

نکته ۱. تمام حیوانات دریازی به جز ماهیان پولک دار و میگو حرام گوشت می باشند مثل اسفنجها، صدفها، ستاره دریایی، عروس دریایی، توتیای دریایی، هشت پا، و سایر نرم تنان دریایی و مانند آنها حتی حیواناتی که همانم حیوانات خشکزی حلال گوشت می باشند مثل اسب آبی، گاو آبی حرام گوشت محسوب می شوند.

دو تذکر مهم: الف) ماهیان پولک داری که پولکهای آنها با چشم معمولی قابل مشاهده است حلال گوشت می باشند و لازم نیست تمام بدن ماهی پولک داشته باشد بلکه اگر قسمتی از آن هم پولک داشته باشد کافی است همچنین است حکم اگر ماهی پولک دار باشد لکن پولک های آن به علت عارضه ای مثل سست بودن پولک ها یا برخورد آنها با تور ماهی گیری و اشیاء دیگر، از بدن ماهی جدا شده و ریخته باشد.

ب) ماهیانی که پولکهایشان میکروسکپی است و با چشم معمولی و غیر مسلح قابل مشاهده نیست مثل کوسه ماهی طبق نظر معروف بین فقها حرام گوشت هستند و خوردن آنها حرام است.

نکته ۲. حیوانات دوزیست که هم در آب زندگی می کنند و هم در خشکی، مثل اقسام مختلف خرچنگ، لابستر، لاک پشت، قورباغه، حرام گوشت هستند و خوردن گوشت آنها حرام می باشد.

(توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۵۹۰، م ۲۶۱۵، تحریر الوسیلة ترجمه، ج ۳، ص: ۲۷۳ کتاب الاطعمة و الأشرية، القول فی الحیوان، م ۲۰۱؛ منهاج الصالحین آیت الله سیستانی، ج ۳، ص: ۲۹۱، م ۸۷۷ و ۸۷۸، رساله توضیح المسائل آیت الله مکارم، ص: ۴۳۷ م ۲۲۴۷؛ و استفتاءات جدید، ج ۱، ص: ۲۸۱ س ۹۸۶)

سؤال از مقام معظم رهبری: ماهی هایی که پولک آن ها با چشم عادی دیده نمی شوند ولی با میکروسکوپ قابل مشاهده است حلال است یا حرام؟

پاسخ: اگر پولک بر پوست ماهی _ هر چند با دستگاه دیده شود _ باشد، حلال است و همچنین اگر متخصص امین و مسأله دان بگوید که فلس دارد، کفایت می کند ولو به نظر عرف فلس دار نباشد. (سوالات سامانه جامع خوردنی ها و آشامیدنی ها، ۱۳۹۹/۱/۲، شماره سؤال: ۱۰۷۱۶۵۵)

آیت الله سیستانی و آیت الله مکارم: ماهیانی که پولکهایشان میکروسکوپی و ذره بینی است و با چشم معمولی و غیر مسلح قابل مشاهده نیست حرام گوشت هستند و خوردن آنها حرام است. (آیت الله سیستانی، استفتاءات، ج ۱، الصيد و الذباحه، س ۳۹۶؛ آیت الله مکارم، رساله توضیح المسائل، ص: ۴۳۷، م ۲۲۴۷)

شماری از ماهی های فلس دار (حلال گوشت):

۱ ماه سفید شمال ۲ ماهی غزل آلا (در ایران ۶ نوع آن وجود دارد) ۳ ماهی حلوا سفید ۴ ماهی حلوا سیاه ۵ ماهی سنگسر ۶ ماهی سرخو ۷ ماهی کپور ۸ ماهی شیر ۹ ماهی شوریده ۱۰ ماهی کفال